

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

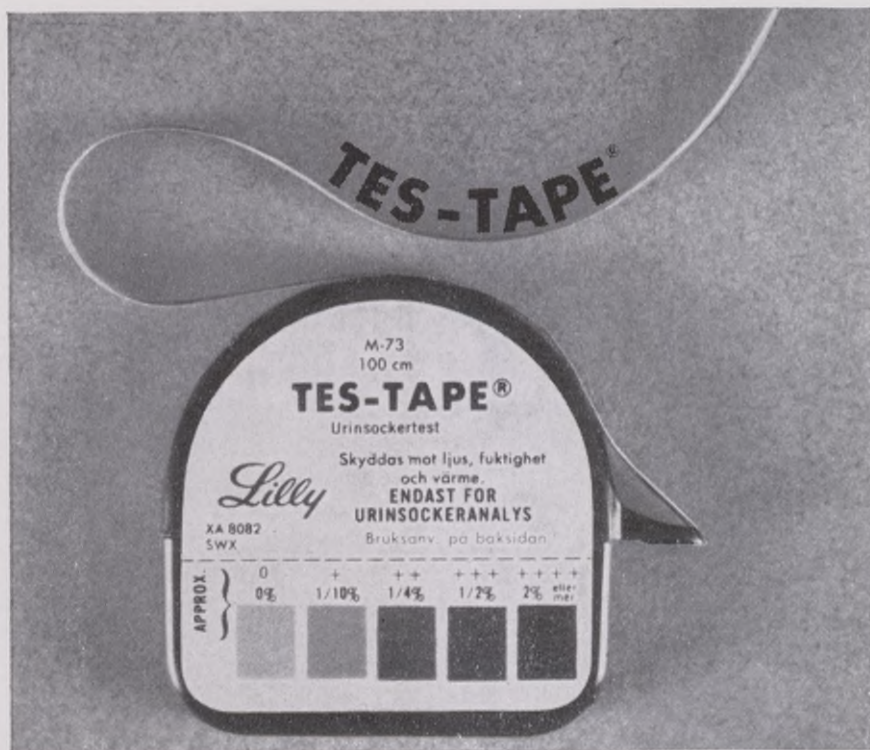

DIABETES

De Sockersjukas Tidskrift

Nummer 3 1966 Pris 1:50

snabb|enkel|pålitlig

bestämning
av glykos
i urinen

Eli Lilly and Company · Indianapolis 6,
Indiana, U.S.A.

Generaldistributör för Sverige
Apoteksvarucentralen Vitrum Stockholm 12

D.5401

Ansvarig utgivare:

Riksdagsledamoten Nancy Eriksson

Redaktör:

Jur. kand. och socionom Åke Roos

*Redaktion, expedition och
annonskontor:*

Skönviksvägen 292
Bandhagen
Telefon 08/47 87 92
Postgiro 50 07 75

Medicinska medarbetare:

Docent, med. dr Gunnar Engleson
Kyrkogatan 17, Lund
Med. dr Alb. Grönberg
Styrmansgatan 2, Vänersborg

Prenumerationspris:

8: — kr. pr år

Tryck:

Lindgrens Tryckeri, Katrineholm

Svenska Diabetesförbundet:

Skönviksvägen 292
Bandhagen
Telefon 47 87 92
Kontrollgirokonto 90 09 01

Ordförande:

Riksdagsledamoten
Fru Nancy Eriksson
Roslagsgatan 11, Stockholm Va
Telefon 32 02 32

Kassaförvaltare:

Byråchef Arne Lokén
Storbergsgatan 11, Hägersten
Telefon Sthlm 46 58 26

DIABETES

*Organ för Svenska Diabetesförbundet
Nummer 3, juni 1966, årgång 16*

Innehåll:

Tack, av Nancy Eriksson	3
Lyckad riksstämman i björkarnas stad, av Åke Roos	4
Djupfryst mat vid behandling av diabetes, av Åke Nordén	12
75.000 kr till diabetesforskningen	16
Från våra föreningar	17
Familje- och pensionärsveckor på Diabetesgården	21
Svenska Diabetesförbundets styrelses förvaltningsberättelse verksamhetsåret 1965 .	23
Svenska Diabetesförbundets bokslut för år 1965	30
Tidskriften Diabetes bokslut för år 1965	31
Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets forskningsfonds årsberättelse för 1965	34
Svenska Diabetesförbundets hjälpfonds årsberättelse för 1965	34

CLINITEST*

för pålitlig uppskattning av socker i urin.

För varje dag lär sig ett ständigt ökande antal diabetiker i Sverige att regelbunden Clinitest kontroll är en säker grund för den rätta skötseln av deras sockersjuka.

*) Varumärke

Ames Company
Division of Miles Laboratories Ltd

Agent för Sverige:

Aktiebolaget **MEDA** Göteborg
Stora Badhusgatan 20.
Göteborg C. Tel. 17 68 40

Tack!

Svenska Diabetesförbundet höll under pingsten sin kanske festligaste och innehållsrikaste riksstämma i sol och spädaste försommar i Umeå. Det hör väl till de mänskliga rättigheterna även för offentliga personer att få fira en sådan helg för sig själva. Så mycket mer överväldigande var det därför, då f. statsrådet Gösta Skoglund kom på själva pingstafton och även på pingstdagen till stämman i egen-skap av landstingsman och lasarettsdirektionens ordförande. Förhandlingarna fick förläggas till den flotta föreläsningssalen på sjuksköterskeskolan och vi inbjöds att äta frukost i lasarettsmatsalen varje dag och fick en stilig lunch liksom en utomordentlig introduktion i universitetssjukhusets utveckling. Länets andre starke man landstingsdirektör Heimer var värd på pingstaftonssupén på Stora hotellet och gav en stark känsla av landstingets beredvillighet att stödja diabetikervården.

Vårt allra första möte med Umeå blev den lunch som före

stämman början staden bjöd på i den oförlömmeliga 1700-tals Sävargården, där stadsfullmäktiges ordförande Gustaf Wiman tog emot. Bakom allt låg Umeåföreningen med sitt främsta arbetsteam Köhlin, som dagen efter skulle tillträda överläkarbefattningen vid Bodens barnsjukhus, Sjöstedt och Holstein. Inmängt i samtal och anföranden var upplysning om Umeå som landets färskaste kulturcentrum, de unga forskarnas universitet.

Ett annat hemmagarde, universitetsrektor professor Larsson och diabetesforskaren professor Falkmer med medarbetare gav det allra värdefullaste innehållet åt stämman i visningen av laboratorier och djurhus och genom föredrag. Det blev stämman starkaste upplevelse, då det gav hoppet om en vetenskapens seger över diabetes-sjukdomen. — Tack!

Waney Eriksson

Lyckad riksstämma i björkarnas stad

Svenska Diabetesförbundet höll under den gångna pingsten sin tolfte riksstämma, vilken var förlagd till Umeå, björkarnas vackra stad i Västerbotten.

Klockan 12.15 på pingstaftonen den 28 maj samlades de cirka 125 stämmodeltagarna till lunch på Sävergården i Umeå, där Umeå stad svarade för värdskapet.

Från Sävergården åkte deltagarna sedan med buss genom det försommarmorgna Umeå till lasarettets sjuksköterskeskola, där förhandlingarna ägde rum. Den förste som där hälsade välkommen var förre kommunikationsministern, riksdagsman Gösta Skoglund, som bl. a. passade på att presentera Västerbottens län och Umeå lasarett.

— Det är i sanning ett förnämligt sjukhus vi har fått, konstaterade hr Skoglund, och förnämligt måste det vara, eftersom det är ett undervisningssjukhus. Det har f. n. ungefär 900 anställda, varav 155 läkare.

Hr Skoglund överlämnade också en bukett röda rosor till Diabetesförbundets ordförande, riksdagsledamoten Nancy Eriksson, vilket

följdes av en varm och spontan applåd.

Forskningen viktig

Värdförbundets ordförande Åke Holstein hälsade också välkommen.

Å riksförbundets vägnar välkomsthälsade fru Eriksson, som också riktade tack till Västerbottens läns landsting, Umeå stadsfullmäktige, hr Skoglund och diabetesföreningen i Umeå.

Fru Eriksson erinrade även om de kamrater, som gått bort under de två senaste åren. Framför allt nämnde hon Thérèse Sandin, Landskrona, och dr Johan Mårtensson, Kalmar, som var ledamot av förbundets läkarråd. Båda uträttade stora saker för diabetikerna.

Fru Eriksson omtalade, att Diabetes nu har en upplaga på 11.000 exemplar, och hon betecknade tidskriften som en ljuspunkt i förbundsarbetet.

— Medlemsrekryteringen går däremot inte så bra som den borde göra, sade fru Eriksson. Vi måste skärpa oss på den punkten.

De två senaste åren har förbun-

Umeåföreningens ordförande Åke Holstein (t. v.), Gösta Skoglund och Diabetesförbundets ordförande Nancy Eriksson

dets strävanden dominerats av arbete för bättre sjukvård åt diabetikerna. De nu kommande två åren bör framför allt präglas av ansträngningar att stimulera och stödja diabetesforskningen. I detta sammanhang bör vi rikta en tack-sam tanke åt ledamöterna i vårt läkarråd, vilket betyder oerhört mycket för förbundets arbete.

Förbundsordföranden uttryckte också sin glädje över Diabetesgården och det arbete som där utförs. Till sist föreslog hon ett telegram till Stockholms läns landsting med ett tack för anslaget på 50.000 kr — ett anslag som gör det möjligt för Karolinska sjukhuset att redan nu få en biträdande över-

läkare till den nya diabeteskliniken vid detta sjukhus.

Presentation av universitetet

Till ordförande vid stämman valdes Stockholmsföreningens ordförande Harry Arpstedt och Umeåföreningens ordförande Åke Holstein, medan Lennart Andersson, Umeå, och Herbert Karlsson, Norrköping, utsågs till stämmans sekreterare.

Vid en paus i förhandlingarna presenterade Umeå universitetets rektor, professor G. Larsson, vårt nyaste universitet. Han berättade om lärosätets tillkomst och fortlö-pande utveckling.

Därefter höll professor S. Falk-

mer ett populärt anförande om den experimentella diabetesforskningen vid den medicinska fakulteten i Umeå.

Efter professor Falkmers orientering fick stämmans deltagare göra en rundvandring genom patologiska institutionen och medicinska fakultetens gemensamma djurlaboratorium, där de experimentella metoderna demonstrerades av olika forskare.

21.800 kr i gåvor till förbundet

På pingstaftonens kväll bjöd Västerbottens läns landsting på supé i Stora hotellets festvåning, där landstingsdirektör G. Heimer hälsade välkommen.

Vid supén framförde Umeåföreningen ett varmt tack till ledamoten i förbundsstyrelsen dr Per Köhlin och hans maka, vilka nu flyttar från Umeå, där de på många sätt hjälpt och stött lokalföreningen i dess arbete.

Under kvällens lopp överlämnade ett flertal olika lokalföreningar gåvor om sammanlagt 21.800 kr till riksförbundet. Pengarna är avsedda för forskningen, Diabetesgården, förbundets allmänna verksamhet och barnkolonin i Skåne. Varje givare fick en varm applåd.

Hr Sandy Johnsson, Landskrona, tog initiativet till en insamling, som skulle finansiera inköp av ett piano till Diabetesgården, vilket omgående inbringade 856 kr.

Efter frukost i lasarettets matsal inleddes pingsthelgens förhandlingar med förbundsstyrelsens verksamhetsberättelser för 1964 och 1965. Sedan några detaljmärkningar framförts av hr Karl-

Erik Wallman, Göteborg, och besvarats av förbundsordföranden, godkändes förvaltningsberättelserna och lades till handlingarna. Även revisorernas berättelser godkändes, och ansvarsfrihet beviljades.

Nancy Eriksson omvald

Arvodena till förbundsordföranden, styrelseledamöterna och de övriga valda funktionärerna beslutades utgå med oförändrade belopp.

Förbundets säte skall även i fortsättningen vara i Stockholm.

Efter förslag av valkommittén och förbundsstyrelsen beslutade stämman ändra lydelsen av 10 § i förbundets stadgar med resultat att förbundsstyrelsen skall ha fyra suppleanter i stället för tidigare tre.

Och så var man framme vid valen. Förbundsordföranden Nancy Eriksson omvaldes. Förutom av fru Eriksson skall arbetsutskottet bestå av hrr Björn Lindgren, Lenart Dahlström, Walter Järild och Arne Lokén, samtliga Stockholm.

Till suppleanter i arbetsutskottet valdes frk Gunnel Rathsmann, Stockholm, och hr Stig Sandberg, Södertälje.

Till övriga styrelseledamöter utsågs hrr Rolf Carlsson, Örebro, Gunnar Engleson, Malmö, Kurt Eriksson, Kristianstad, Karl-Erik Johansson, Västervik, Per Köhlin, Boden, Gunnar Lundvall, Sundsvall, Rickard Olsson, Norrköping, Yngve Stranke, Karlskrona, och Sven Svärd, Göteborg.

Styrelsesuppleanter blev hr Hans Falcker, Malmö, hr Stellan

Tre av stämmans deltagare, fr. v. Gunnel Sergel, Björn Sergel och Stockholmsföreningens ordförande Harry Arpstedt

Grönqvist, Lidköping, fr. Siv Påls-son, Uppsala, och hr Arne Borgh, Sandviken.

Till revisorer valdes hr Lennart Hammarström, Stockholm, och auk. revisorn Börje Lindeberg, Stockholm.

Till valkommitté utsågs hrr Nils Andersson, Karlskoga, Bengt Åhlund, Karlskrona, och Harry Arpstedt, Stockholm.

Riksstämman beslutade utse en särskild styrelse för Diabetesgården, och till ledamöter i denna valdes fr. Eivor Stattin och hrr Carl Modig och Gunnar Lundvall. Förbundsstyrelsen kommer senare att bestämma vilket ansvar och vilka befogenheter denna nya styrelse skall ha.

Till delegater i Nordiska diabe-

tikers samarbetskommitté utsågs fru Nancy Eriksson och hrr Rickard Olsson, Gunnar Engleson och Birger Pehrson.

Många motioner

Sju motioner hade årets riksstäm-
ma att ta ställning till.

Följande motion hade inkommit från Göteborgsföreningen:

Ett av de bättre hjälpmedel, som diabetikerna erhållit, är den svenska Helinos injektionssprutan. Denna spruta, som användes av många diabetiker, både inom och utom landet, är av stor betydelse för oss, som dagligen tar injektioner. Många läkare anser den också vara av stort värde för diabetikern, speciellt för barn och gamla. Trots detta finns det läkare, som direkt motarbetar den. En positivare insats från förbundet önskas.

Diabetesföreningen i Göteborg m. o. föreslår att Förbundet tillsätter en »observationskommitté», bestående av exempel-

vis 2 läkare och 3 diabetiker, *samtliga objektiva*. Kommitténs uppgift skall vara:

- a) att bevaka artiklar och uttalanden angående diabetes och dess behandling, som framföres i press, radio och TV, så att dessa ej kan missbrukas. Vid ev. misstolkning skall kommittén yrka tillrättaliggande,
- b) att söka förhindra kvacksalveri och helbrägdagörelse, i första hand mot minderåriga,
- c) att verka för en sakkunnig och objektiv bedömning av hjälpmedel såsom sprutor, testmaterial m. m. samt sprida kännedom om hjälpmedel, som kan vara till nytta för diabetikern.

Förbundsstyrelsen, som hemställde att motionen inte skulle föranleda någon åtgärd, hade gjort följande yttrande:

De i motionen framförda uppgifterna bevakas av styrelsen och expeditionen kontinuerligt, vilket torde ha framgått av den gångna periodens protokoll. För övrigt är det en självklar uppgift för lokalorganisationerna att meddela iakttagelser, som inte kommer till förbundets kännedom genom pressbevakningen.

Beträffande Helinossprutan har läkarrådet yttrat sig härom. Hemställan är vidare gjord till sjuksköterskeskolorna om särskild undervisning om Helinossprutan, och hemställan om bidrag för blindsprutan har tillställts sjukförsäkringsutredningen.

Att vid sidan om läkarrådets 8 högt kvalificerade medlemmar — som kostnadsfritt ställer sig till förbundets förfogande — engagera två läkare är otänkbart.

I kvacksalverifrågan har förbundet redan gjort en historisk insats som uppmärksamats i hela Norden. Pressens Opinionsnämnd har larmats och även litteratörer har stimulerats att behandla frågan.

Stämman beslutade i enlighet med styrelsens hemställan.

Skolmältiderna

Föreningen i Malmö hade signerat en motion rörande diabetesbarnens skolmältider:

Medlemmar i vår förening har hos sty-

relsen påtalat, att deras diabetessjuka barn inte kan delta i skolans skolmältidsverksamhet.

I de flesta fall beror detta på att vederbörande skolledar eller skolmältidsföreståndarinna anser, att man inte kan ha särskild matsedel för diabetiker. Enligt vår uppfattning bör man med god vilja ganska lätt och utan större merkostnad kunna ordna en tillfredsställande mältid för de sockersjuka barnen, som bör ha samma rättigheter som de friska barnen.

De föräldrar, vars barn inte kan delta i skolmältid, åsamkas en betydande merutgift. Då kostnaden för en hygglig skolmältid numera beräknas till omkring 2 kronor per barn och dag, blir årskostnaden omkring 400 kronor.

I de fall man inte anser sig kunna ordna skolmältid för diabetesbarn, synes det rimligt att kommunen lämna ersättning till föräldrarna.

Då man kan förmoda att förhållandena är likartade i hela landet, anser vi att det i första hand är Svenska Diabetesförbundets uppgift att söka uppnå en förbättring. Förbundet genomför f. n. en undersökning betr. kosten å ålderdomshem, vilket tacksamt noteras, men vi anser att en liknande betr. skolmältiderna också är nödvändig. Efter utredning bör erforderliga åtgärder vidtagas.

Med anledning av ovan anförda hemställes att Riksstämman beslutar, att en utredning om skolmältider för diabetesjuka barn göres, att anvisningar och typmatsedlar — som ledning och komplettering — utarbetas för skolmältidsföreståndarinnor, att förbundet, lämpligen i samarbete med lokalföreningarna, medverkar till att diabetesbarn serveras lämplig skolmältid, godkänd av läkare, samt att i de fall lämplig mältid ej kan framställas, förbundet söker utverka att till föräldrarna i stället utgår ersättning från vederbörande kommun.

Förbundsstyrelsen tillstyrkte denna motion, och stämman beslutade i enlighet därmed.

Deklarationsbilagan

En motion från Karlskoga om att Diabetesförbundets deklarationsbilaga skulle bifogas tidskriften

En bild från förhandlingarna, längst fram t. v. Björn Lindgren och Lennart Dahlström, båda ledamöter i Diabetesförbundets arbetsutskott

Diabetes sista nummer varje år avsluts av stämman.

Göteborgsföreningen ville i en motion bl. a. att »förbundet från sitt kansli håller kontakt med föreningarna, hjälper dem med råd och tillser, att de får material för att kunna ordna möten, föreläsningar m. m. Parallellt med anslag till forskningen måste förbundet i större utsträckning arbeta för lokalföreningarna och den enskilde medlemmen».

I sitt yttrande över motionen konstaterade förbundsstyrelsen, att de framförda önskemålen redan nu sammanfaller med förbundets dag-

liga verksamhet. Möjligheterna att hjälpa lokalföreningarna m. m. begränsas dock av de knappa ekonomiska resurserna.

Stämman beslutade, att motionen inte skall föranleda någon åtgärd.

I ytterligare en motion från Göteborg tog man upp bl. a. frågan om diabetikers särskilda avdrag vid taxeringen på grund av väsentligen nedsatt skatteförmåga och frågan om kostbidrag åt diabetiker. Motionen utmynnade i att man föreslog

a) att Svenska Diabetesförbundet fortsätter det påbörjade arbetet beträffande

generösare tolkning av gällande lag för avdrag vid sjukdom i avvaktan på lagändring enligt punkt b,

- b) att Svenska Diabetesförbundet skall yrka införande av kostbidrag, ytterligare fria mediciner, kostnadsfria hjälpmedel, t. ex. injektionsmaterial, testmaterial m. m.

I anslutning till motionen redogjorde hr Lennart Magnusson från Göteborg för hur man där lokalt genom uppvaktningar och taxeringsbesvär lyckats få igenom bättre avdrag vid taxeringarna för diabetiker.

I sitt yttrande över motionen framhöll förbundsstyrelsen bl. a.:

Förbundet har i olika sammanhang tagit upp de av motionärerna framförda spörsmålen. Sälunda gjorde förbundet 1961 en stor enkät bland medlemmarna om deras medicinförbrukning och överlämnade denna vid överläggning med läkemedelsutredningen. Utredningens förslag blev allmänt kritiserade och kom aldrig att läggas till grund för regeringsförslag.

Beträffande kostnadsfria sprutor har en anhållan härom gjorts vid uppvaktningar diabetesdagen 1965 hos dels socialministern, dels landets landsting, dels den sittande sjukförsäkringsutredningen. Clinitestapparater m. m. har även begärts vid samma tillfälle som kostnadsfri medicin och överlämnats till utredningen.

Beträffande avdrag i beskattningen för diabetiker som har kostfördryningar har denna fråga principiellt avslagits av riksdagen. 1965 väcktes en ny motion som riksdagen behandlade med större välvilja än tidigare. Det fastslogs att hänsyn borde kunna tagas till kostnader för diabetesdiet. Något bestämt belopp att utgå i alla inkomstklasser har icke fastställts och avdragen är helt beroende av taxeringsnämndernas prövning...

De hänvändelser till myndigheter som påyrkas är alltså redan företagna. Lokalföreningarna bör avvakta en eventuell ändrad bedömning lokalt och rapportera avslag till förbundet.

Stämmans beslut blev att motionen inte skulle föranleda någon åtgärd.

Kartläggning av diabetikernas förhållanden

Göteborgsföreningen ville i en motion även att förbundet skulle låta göra en omfattande kartläggning av diabetikernas sjukdomsförhållanden och sociala förhållanden. För detta ändamål skulle förbundet utarbete ett frågeformulär, som skulle distribueras via sjukhus, läkarmottagningar, försäkringskassor, apotek med flera inrättningar.

Efter förslag från förbundsstyrelsen enades stämman om att motionen inte skulle föranleda någon åtgärd.

I den sista motionen önskade föreningen i Göteborg, att förbundets lekmannarevisor skulle väljas att, tillsammans med den auktoriserade revisorn, granska även förbundets lotterikommittés räkenskaper.

Förbundsstyrelsen framhöll i sitt yttrande, att då handelsdepartementet beviljar lotteritillstånd, tillsätter departementet och överståthållarämbetet kontrollanter, som fungerar även såsom revisorer. Styrelsen hemställde att motionen härmed skulle anses besvarad — vilket också blev stämmans beslut.

Djupfryst diabeteskost

I en paus i förhandlingarna gav docent Åke Nordén, Lund, en orientering om djupfryst diabeteskost, vilken kompletterades av en demonstration av olika rätter. (Se doc. Nordéns separata artikel på annan plats i denna tidning.)

Sjuksköterskan Ulla Hammarström gav stämmodeltagarna information om olika injektionsprutor och tillbehör.

På förslag av förbundsstyrelsen

antog riksstämman stadgar för länsföreningar inom Svenska Diabetesförbundet. (Intresserade kan rekvirera stadgarna från förbundets kansli.)

Ombudsman Birger Pehrson rapporterade om de s. k. hundra matsedlarna. Matsedlar från 63 ålderdomshem har nu inkommit och överlämnats till en dietist för bearbetning.

Internationella diabeteskongressen

Fru Nancy Eriksson gav en rapport beträffande den internationella diabeteskongressen i Stockholm 1967. Kongressen kommer att hållas under tiden 31 juli—4 augusti i Folkets hus. Man beräknar, att ungefär 2.000 läkare och 1.000 andra deltagare kommer att delta.

Kongressen blir en miljonaffär. De stora läkemedelsfabrikerna — såväl svenska som utländska — svarar för huvudparten av kostnaderna. Svenska staten ställer dock 100.000 kr till förfogande, och Diabetesförbundet ställer en garanti av samma storlek.

— Kongressen blir det största, som vårt förbund någonsin fått uppleva, poängterade fru Eriksson.

Efter förslag från förbundsstyrelsen fick denna tillstånd av stämman att disponera de medel som finns i förbundets konvalescenthemsfond.

Stämman enades också om ett uttalande, enligt vilket kommunal tjänst bör stå öppen för diabetiker på samma villkor som statlig tjänst.

Och därmed hade man nått fram till riksstämmans avslutning —

Indianstam hjälper diabetesforskarna

Amerikanska vetenskapsmän tror att en indianstam i Arizona kan bli en viktig faktor i sökandet efter orsaken till diabetes, meddelar Östersunds-Posten. Under en nyligen utförd undersökning av reumatiska sjukdomar upptäcktes att Pimastammen i Gila River-reservatet i Arizona hade fler diabetiker än man påträffat hos en sluten grupp av den amerikanska befolkningen någon gång tidigare. Blodprov som togs som ett led i undersökningen visade att en tredjedel av indianerna hade sjukdomen.

Man hade lagt märke till att Pimaindianerna var för feta. Mer än 90 procent av de kvinnor man undersökt hade övervikt. Den främsta orsaken till det var att huvudposten i deras diet bestod av fläsk.

---

och till den välförtjänta middagen på restaurang Kaskad.

Under pingstdagen anordnades en bussutflykt för anhöriga till stämmodeltagarna, och på annandagen blev det en trivsamt och sevärd utflykt för såväl deltagare som anhöriga, bl. a. fick man se det imponerande Stornorrforsten. Under utfärden serverades deltagarna den sista Västerbottenslunchen för den här gången — och sedan återstod bara att återvända hem, var och en till sin landsända.

Allra sist skall bara nämnas, att Umeåföreningen har all heder av de utmärkta arrangemangen.

Djupfryst mat vid behandling av diabetes

För några år sedan ombads vi på Lunds lasarett att övergå till industriellt framställd djupfryst mat vid behandling av diabetes. När vi ville ha uppgifter om hur sådan mat fungerat vid klinisk prövning fann vi till vår förvåning att någon medicinsk prövning ej företagits.

Vid behandling av diabetes är det största problemet just dieten. Jag skulle till och med vilja säga att den inte vad gäller någon annan sjukdom är av jämförbar betydelse. På en ny diet bör därför ställas samma fordringar som på en ny medicin. Den undersökning som jag här skall beskriva har genomförts enligt vanliga kliniskt farmakologiska regler.

Vi har jämfört den djupfrysta dieten med den vanliga sjukhusdieten för diabetespatienter samt även med normal sjukhuskost. I denna tabell I redovisas de genomsnittliga värdena för de tre dieterna.

Proteininnehållet är ungefär detsamma, fetthalten är låg i diabetes-

kosten och kolhydraterna begränsade. Vår diabeteskost har ett lågt kaloriinnehåll. Den är avsedd som en grunddiet med möjligheter till individuella variationer.

Den djupfrysta dieten består av 28 olika rätter förpackade i portioner. Potatis tillagades separat.

Portionsförpackningarna levererades till avdelningen och förvarades där i frysbox. Målen värmdes under 30 minuter i en varmluftsugn vid en temperatur av 170—200 grader.

När vi kontrollerade behandlingen av diabetespatienterna följde vi som vanligt upp blodsockerhalten. En särskild laboratris var heltidssysselsatt med att göra blodsockerbestämningar.

Det utarbetades ett särskilt schema för att i möjligaste mån täcka hela dagen.

För att undvika att patientens fingertoppar och öronsnibbar helt förstördes studerades endast ett mål om dagen noggrant. Genom att summera och beräkna medel-

TABELL I

Sammanställning av djupfryst diabetes kost (LIC), Lunds lasarets diabetes kost och normalkost (genomsnittsvärden).

	Kcal	Protein	Fett	Kolhydrat
Landstingens inköpscentrals djupfrysta diabetes kost*	1660	93 g	61 g	172 g
Lasarettets diabetes kost	1670	104	64	158
Lasarettets normal kost	2220	99	88	242

* De två djupfrysta portionerna, som dagligen ingick i denna kost, svarade för cirka 700 kcal, 60 gram protein, 30 gram fett och 30 gram kolhydrat, av dessa näringsvärden.

talet för blodsockervärdena kunde en profilkurva för blodsocker utarbetas. En dietassistent kontrollerade hur mycket mat varje patient konsumerade. En sjukgymnast hade träningspass med patienterna två gånger dagligen och kontrollerade prestationerna på en cykelergometer så att inga väsentliga förändringar inträffade under försöksperioden.

Det kliniska materialet bestod av åtta patienter varav fyra nyupptäckta fall samt tre som redan behandlades med insulin och en som behandlades med fenformin.

De tre olika dieterna prövades på varje patient en vecka i sänder i ett system som tillät noggrann statistisk jämförelse av medelblodsockervärdena.

Vidstående illustration visar en patients reaktioner. Som synes är det en mycket lindrig form av blodsockerrubbning. Det är ingen egentlig skillnad vad gäller återverkan på patienten mellan den vanliga sjukhusdieten för diabetespatienter och den djupfrysta. Vid normal kost är värdena något högre. Patienten förlorar i vikt.

Av blodsockerreaktionen att döma är den djupfrysta dieten lika

lämplig som vår vanliga sjukhusdiet för diabetespatienter.

För att utröna vad patienterna tyckte om maten fick de varje vecka fylla i ett frågeformulär. Några statistiska jämförelser mellan de prövade kosternas inbördes kvalitet har icke kunnat göras på grundval av dessa formulär. Resultatet visar emellertid att de djupfrysta diabetesrätterna i jämförelse med den vid lasarettet tillredda diabetes- respektive normalkosten bedömdes som fullt acceptabel av patienterna.

Våra nu vunna erfarenheter av industriellt framställd mat är positiva.

Vi har efter dessa försök ställt oss frågan om inte den protein- och fetthalt vi rekommenderar för patienter med diabetes är mycket lämplig även för oss andra. En vidgad användning av djupfrysta dieträtter torde medföra lägre priser så att patienterna har råd att även hemma hålla sig till denna kost. Detta är av stor betydelse men vi hoppas att staten skall träda emellan och subventionera denna diet för diabetespatienterna.

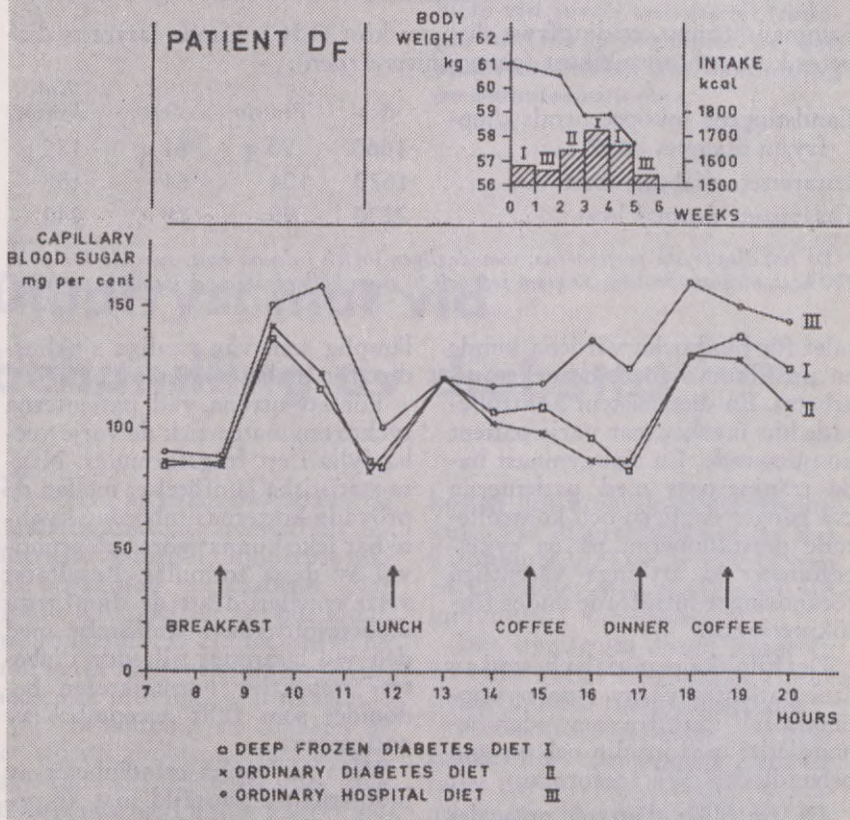
Sammanfattning

1) Djupfrysta maträtter i por-

BLOOD SUGAR PROFILE

BODY WEIGHT AND CALORIC INTAKE

tionsförpackning ger diabetespatienter en tillfredsställande kontroll av kosten.

- 2) De djupfrysta diabetesrätterna bedömdes av patienterna som fullt acceptabla vid jämförelse med den vid sjukhuset tillredda diabetes- respektive normalkosten.
- 3) Då en diet, där den lagade maten till lunch och middag består av portionsförpackad djupfryst diabeteskost, totalt innehåller 100 g protein och 60 g fett kan den även använ-

das som normal sjukhuskost. Begränsningen av kolhydrater är den enda nödvändiga förutsättningen för diabetespatienterna.

- 4) Om den djupfrysta dieten används även av andra än diabetespatienter, skulle det vara möjligt att pressa kostnaderna så att det blir möjligt för de diabetesdrabbade att använda dieten hemma.
- 5) Den djupfrysta kosten lämpar sig utmärkt som avmagringskost.

**FRISK
LÄSK**

Dietic

**UTAN
SOCKER**

Ni måste smaka den härligt friska frukt-läskan DIETIC, tillverkad helt utan socker — sötd med cyclamat. Smaka DIETIC, det blir Er nya favorit-läsk!

**EN
ROBERTS
PRODUKT**

75.000 kronor till diabetesforskningen

Svenska Diabetesförbundets forskningsfond har beslutat utdela sammanlagt 75.327 kr till diabetesforskare. Beloppet fördelas på följande sätt på forskare och forskningsprojekt:

med. lic. *Sven Carlström*, Lund, 6.000 kr för fortsatta undersökningar av fettsyremetabolism;

med. dr *Erol Cerasi*, Stockholm, 10.000 kr för studier över effekten av prolongerad glykosbelastning på plasmainsulin hos friska och diabetiska enäggstvillingar;

doc. *John Christiansson*, Lund, 2.327 kr för ansaffande av apparatur för fluorescensfotografi av diabetesretinopati;

med. dr *O. Eeg-Olofsson*, Göteborg, 5.000 kr för fortsatta elektro-fysiologiska — främst elektroencefalografiska — undersökningar på barn med diabetes;

med. lic. *Sverker Eneström* och med. lic. *Johan Sæve-Söderberg*, Göteborg, 5.000 kr för mikroangiopatins morfologi och genes studerat elektronmikroskopiskt i hud hos unga diabetiker;

doc. *Gunnar Engleson* och *Gunnar Meeuwisse*, Lund, 4.000 kr för undersökningar över glykosresorptionen vid juvenil diabetes;

doc. *Sven-Erik Fagerberg*, Göteborg, 4.000 kr för studier av urinblåsans funktion vid diabetes;

prof. *Gösta Hultquist*, med. lic. *Lars Grimelius* och med. lic. *Jan Thorell*, 5.000 kr för studier över diabetesembryopati och insulom;

laborator *Carl-Bertil Laurell* och med. lic. *Per Olov Genrot*, Malmö, 5.000 kr för bestämning av makroglobulin i serum vid diabetes;

med. dr *Paul Ohlsén*, Danderyd, 5.000 kr för fortsatta studier över insulinsekretionen efter pancreatit;

bitr. överläkaren *Sigvard L. Pehrson*, Göteborg, 5.000 kronor för fortsatta pre-diabetesundersökningar;

med. lic. *Aasmund E. Roch-Norlund*, Stockholm, 5.000 kr för studier över glykogen- och elektrolytomsättningen hos diabetespatienter med och utan insulinbehandling;

prosektor *Patrick Sourander* och med. lic. *Yngve Olsson*, Göteborg, 6.000 kr för undersökning rörande förekomsten av histologiskt påvisbara förändringar i vegetativa nervsystemet vid diabetes;

bitr. överläkaren *Alvar Svansson* och *Bertil Steen*, Göteborg, 3.000 kr för studier av blodflödet i den humana, subkutana fettväven hos friska försökspersoner och hos diabetiker;

med. dr *Jan Östman*, Stockholm, 5.000 kr för studier rörande effekten av insulin på lipidmetabolismen vid diabetes.

Brevvän söktes

En kvinnlig diabetiker i Blekinge söker för brevväxling kontakt med diabetiker i åldern 30—34 år. Intresserade kan skriva direkt till

Frk *Eva Andersson*
Snapphanevägen 4 A, 2 tr.
Karlskrona

FRÅN VÅRA FÖRENINGAR

ESKILSTUNA

Eskilstuna Sockersjukeförening har under högtidliga former och med stor tillslutning firat sitt 15-årsjubileum på hotell Smeden i Eskilstuna. Ordf. Rune Sandberg hälsade alla hjärtligt välkomna och vände sig särskilt till stadens representant, drätselkammarens ordf. Sune Gustavsson med fru.

Under en paus i supén föredrog föreningens kassör Sören Grawelli en historik om föreningen och dess verksamhet under de gångna 15 åren. Han nämnde bl. a. att både verksamheten och medlemsantalet ökat betydligt under årens lopp. En egen lokal har anskaffats, som är

öppen för allmänheten för inköp av injektionstillbehör och även för rådfrågning varje tisdag mellan kl. 19—21. Vidare träffas damklubben där varje måndagskväll och handarbetar.

Samarbetet mellan stadens läkarkår och föreningen är mycket gott. Bl. a. har tillverkats en skylt om föreningen som har satts upp i samtliga läkares väntrum.

Trevliga sammankomster och resor anordnas också varje år för att medlemmarna skall trivas.

Herr Sune Gustavsson tackade för den goda maten och framförde stadens lyckönskningar. Han tackade också föreningen för det ar-
(Forts. på sidan 20)

En glad sextett på jubileumsfesten i Eskilstuna, sittande fr. v. Linnéa Gustavsson, Rolf och Solveig Larsson, stående fr. v. Sören Grawelli, Gullan och Rune Sandberg

• *En ny omarbetad upplaga av den välkända boken* •

KOST FÖR DIABETIKER

Prova Hiram's dillrullader, Sommargryta eller Schweizerbiffar!

Förf.
ULLA
SAHLÉN

- Måltidsplanering
- 116 recept på goda rätter
- 8 st. utbyteslistor
- Bantning
- Barndiet
- Konservering utan socker

*Med doktor Bo Andersson
skriver i sitt förord till boken:*

»Det är inte alltid en ny upplaga av en bra bok innebär en förbättring. Här är det frågan om en bra bok och därför är det roligt att få påpeka att den här upplagan blivit ännu bättre. Den inledande och sammanhållande texten är delvis utvidgad och omarbetad, bildmaterialet är större och verkligen påkostat i vackert färgtryck. Diabetikerna och deras anhöriga är att gratulera till denna bok som fyller ett stort behov.»

Till ICA-FÖRLAGET AB
Bokförlaget, Västerås

Sänd mot postförskott ..... ex. KOST FÖR
DIABETIKER 12:50 + oms.

Namn .....

Adress .....

89 sidor, 22 illustrationer i färg och svartvitt

12:50

*Köp boken i närmaste bokhandel eller beställ ett exemplar
genom ovanstående kupong*

ICAförlaget

bete som utföres till de sockersjukas och samhällets bästa och önskade lycka till i fortsättningen.

Gäster från lokalföreningarna i Örebro och Västerås gratulerade och överräckte blommor, och telegram anlände från Diabetesförbundet. Föreningens damklubb överlämnade en handstickad schal, som tillsammans med en fruktkorg och en bordslampa fick utgöra vinsterna på ett lotteri senare under kvällen.

Efter en utmärkt supé följde en trevlig underhållning med musik och sång av föreningens eget revy-gäng. Sedan serverades kaffe och sockerfri tårta och den lyckade festen avslutades med dans till långt in på småtimmarna.

Med anledning av jubileet skänkte föreningen 5.000 kr. till diabetesforskningen.

Diabetiker!

— gör som sockersjuka över hela världen, använd HELINOS injektionspistol för smärtfri injektion!

- det cylindriska ansättningsstödet spänner huden kring injektionsstället och nålen slås blixtnabbt in till rätt djup — även när det gäller den mest förhårdnade hud.
- kanylen är synnerligen hållfast och kan aldrig lossna av sig själv.
- steriliserbar utan isärtagning.
- vid förslutning behöver endast glascylindern utbytas.
- tätslutande metallbehållare underlättar den hygieniska förvaringen
- enklare att sköta än en vanlig spruta och ger garanterat smärtfri injektion

Godkänd av Sv. Diabetesförbundet
OBS. Nyhet! Praktisk plastfot.

Säljes genom apotek, sjukvårdsaffärer, Sockersjukas Föreningar eller direkt från

HELINOS AB

Kirurgiska Instrumentfabriken,
SKÄRHAMN.

Tel. 0304-702 24

INJEKTIONSTILLBEHÖR

kan Ni köpa till reducerade priser genom
Eskilstuna Sockersjukeförening

Kanyler nr 16, 17, 18 och 20	Kr. 4: —/duss.
Sprutor 1 cc	» 6: 50/styck
» 2 cc	» 7: —/ »
Nylandersprutor 1 cc för blindas	» 9: —/ »
» 2 cc » »	» 10: —/ »
Reservglas 1 cc (passar båda ovannämnda sprutor)	» 4: 50/ »
» 2 cc » »	» 5: —/ »
Leopoldfodral av stål, komb. för 1 cc och 2 cc	» 14: —/ »
Engångssprutor 2 cc	» —: 25/ »
Engångskanyler 0,50×16 mm	» 2: —/duss.

Inkl. oms, porto tillk.

AUTOMATIC och HELINOS injektionspistoler

Beställ direkt från

ESKILSTUNA SOCKERSJUKEFÖRENING

Postbox 97 ESKILSTUNA 1 Postgiro 46 88 57

Beställningstelefon 016/399 80, endast efter kl. 18

Kansli: Kareliigatan 7 A, telefon 016/107 16 - Öppet tisd. 19—21

Familje- och pensionärsveckor på Diabetesgården

Under förutsättning av tillräcklig anslutning kommer Familje- och pensionärsveckor att anordnas även i år under augusti och september med början den 20 augusti. Ansökningar bör helst omfatta 2 veckor, enär vi funnit att denna tid behövs för att uppnå bästa resultat av vistelsen i Nordanede.

Programmet blir detsamma som tidigare. Sänglinne och handdukar medtages. Avgiften blir även nu 25: — kr per dag eller 175: — kr per vecka. Pensionärerna betalar

sjelva 5: — kr under förutsättning att vederbörandes lokalavdelning bidrar med 20: — kr per dag, som lämpligen anskaffas genom bidrag från kommun eller på annat sätt.

Ansökningarna måste insändas till den sökandes förening före den 10 juli, varpå avdelningarna vidarebefordrar dem vederbörligen undertecknade till Diabetesgårdens styrelse, adress Bondsjögatan 2 A, c/o Modig, Härnösand, senast den 20 juli.

*Till Diabetesgårdens Styrelse,
Bondsjögatan 2 A, c/o Modig, HÄRNÖSAND*

Undertecknad anmäler sig härmed till Familje- och pensionärsveckorna i Nordanede den 20/8—26/8, 27/8—2/9, 3/9—9/9, 10/9—16/9. (Stryk under de veckor som avses.)

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

Telefon (även riktnr): ..... Ålder: .....

Anländer med tåg, buss, bil (stryk under) till Torpshammar den ...../..... kl. .... (Buss avgår från Torpshammar till Nordanede kl. 11.10 och 18.20 vardagar. I övrigt taxi.)

Lokalavdeln:s underskrift: .....

Vackra vita tänder

med det medicinska tuggummit

V6

Utan socker — oskadligt för
diabetiker — sparar tänderna!

1. Håller mun och svalg rena.
2. Ger vitare, renare färg åt tänderna.
3. Antiseptisk verkan.
4. Utvecklar vätesuperoxid i mindre mängd vid tuggandet.
5. Stimulerar salivflödet.
6. Välsmakande, uppfriskande.

Fås endast på apotek

FERTIN

Farmaceutiska preparat

Tel. 130 03 - Vittemöllegatan 7 H
MALMÖ

HUVUDVÄRK?

ALBYL

hjälp

Ni
som
måste
undvika
socker

eller håller diet av annan orsak

Ni kan köpa ÖREBRO
osockerade SMÖRGÅS-
RÅN, härligt fräsiga, en-
dast 11 kalorier per rån.

Örebro
KEX

Svenska
Diabetesförbundet

Styrelsens förvaltningsberättelse

verksamhetsåret

1 januari 1965

—31 december 1965

Förbundsstyrelsen har haft sitt säte i Stockholm. Verksamhetsåret är det andra av de två, som omfattas av perioden mellan riksstämorna 1964 och 1966.

Styrelsen valdes för två år vid riksstämman den 17 maj 1964 och fick följande sammansättning:
Arbetsutskottet

Ordinarie

Ordförande: fru Nancy Eriksson
Kassaförvaltare: hr Arne Lokén

Övriga ledamöter: hr Walter Järild, 2:e v. ordf., frk Gunnel Rathsman och hr Lennart Dahlström.

Suppleanter

Hrr Björn Lindgren och Stig Sandberg.

Övriga i förbundsstyrelsen

Ordinarie

- Hr Yngve Stranke, 1:e v. ordf.,
Karlskrona
- » Bertil Nycander, Örnköldsvik
  - » Gunnar Engleson, Lund
  - » Richard Olsson, Norrköping
  - » Lars Westlund, Göteborg
  - » Karl-Erik Johansson, Väster-
vik
  - » Rolf Carlsson, Örebro
  - » Per Köhlin, Umeå
  - » Henry Ericsson, Uppsala

Suppleanter

- Hr Hans Falcker, Malmö
- » Eskil Jonsson, Göteborg
  - » Kurt Eriksson, Kristianstad.

Till revisorer valde riksstämman aukt. revisorn Börje Lindeberg, Stockholm, och hr Sören Grawelli, Eskilstuna, med aukt. revisorn Barbro Werthén-Kylin, Stockholm, och hr Lennart Hammarström, Stockholm, som suppleanter.

Hr Birger Pehrson har tjänstgjort som ombudsman.

Kansliets adress: Skönviksvägen 292, Bandhagen. Tel. 08/47 87 92.

Styrelse- och AU-sammanträden

Förbundsstyresen har sammanträtt den 6 mars och den 24 oktober. Arbetsutskottet har under året haft 8 protokollförda sammanträden samt utgjort lotteristyrelse med särskilda sammanträden.

Läkarrådet

Läkarrådet har bestått av följande medlemmar: Överläkare Bo Andersson, Stockholm, ordf., docent Gunnar Engleson, Lund, sekr., professor Rolf Luft, Stockholm, docent Yngve Larsson, Stockholm, docent Sven-Erik Fagerberg, Göteborg, docent John Cristiansson, Lund, doktor Albert Grönberg, Vänersborg, och överläkare Johan Mårtensson, Kalmar. Rådet har haft ett protokollfört sammanträde men stått i ständig kontakt med förbundets expedition och arbetsutskott.

Efter sammanträde den 25 februari framlade läkarrådet förslag till fördelning av årets forskningsanslag, 75.000 kronor. 27 ansökningar om anslag hade inkommit till ett sammanlagt belopp av kronor 345.114. Anslag har lämnats till följande forskare: Angerwall och medarbetare, Göteborg, Brolin, Uppsala, Cerasi, Stockholm, Carlström, Lund, Engström, Stockholm, Fagerberg o. medarb., Göteborg, Gentz, Stockholm, H. Jonsen, Göteborg, Nordén o. medarb., Lund, Ohlsén, Danderyd, S. Pehrson, Göteborg och Östman, Stock-

holm. Ändamål och anslagsbelopp framgår av bilaga. Arbetsutskottet har deltagit i Läkarrådets sammanträde varvid värdefull information inhämtats i olika frågor.

Lokalföreningarna

Antalet lokalföreningar med verksamhet under året är 68 med cirka 9.000 medlemmar. Fem nya lokalföreningar har bildats, nämligen i Luleå, Norberg, Lycksele, Flen och Hällefors-Grythyttan.

Lokalföreningarna i Stockholm och Malmö har under året drivit barnkolonier i likhet med föregående år. Den senare i egen fastighet i Höllviksnäs. Vistelsen har omfattat 1—2 månader, och ett 80-tal barn i ådern 6—12 år har beretts tillfälle att deltaga.

Lokalföreningen i Mariestad deltog i en utställning, som arrangerades av bl. a. stadens hantverksförening. Diabetesavdelningen, vilken besöktes av över 15.000 personer, gav en allsidig bild av diabetesfrågorna.

Under april månad firades Diabetesdagen i samband med den då pågående radioinsamlingen till förbundets förmån. Diabetesdagen fick på många håll en mycket god anslutning, och många nya medlemmar tillfördes föreningarna. Den 9 april uppvaktade lokalföreningarna huvudmännen för sjukvården inom resp. förenings verksamhetsområde. Se vidare under Diabetesdagen.

Ett stort antal föreningar har haft studiecirklar i ämnet diabetes efter förbundets studieplan.

Lokalföreningarna har i många fall drivit egna lotterier och för-

säljningar och även gjort goda insatser vid försäljningen av läns-lotterier och förbundets rikslotteri.

Diabetesgården, Nordanede

A. Ungdomsverksamhet

Förbundet har under året anordnat vinter- och sommarläger för diabetessjuka ungdomar i åldern 12—20 år (vinterläger 15—20 år). Vinterläger arrangerades under två veckoperioder, 20—27 februari och 28 februari—7 mars. Sommarläger anordnades under tre tvåveckorsperioder under tiden 14 juni—28 juli. Sammanlagt besöktes lägren av 90 ungdomar varav 35 på vinterlägren.

Föreståndarinna för lägren har varit leg. sjuksköterskan Birgitta Thurén från Kronprinsessan Lovisas Barnsjukhus i Stockholm. Läkare från samma sjukhus har svarat för läkarkontrollerna. Särskilda lek- och idrottsledare har varit anställda.

B. Pensionärs- och familjeveckor

På Diabetesgården i Nordanede har anordnats familjeveckor dels under påskveckan, dels i augusti månad. Vidare har pensionärsveckor anordnats under augusti månad. Vid dessa senare veckor har diabetessjuka pensionärer kunnat vistas på gården för en kostnad av 5 : — kronor per dygn. Resterande belopp har erhållits genom anslag från kommuner och landsting. Försoket har slagit väl ut och pensionärsveckor kommer att anordnas även kommande år.

Diabetesdagen

I samband med radioinsamlingen under våren 1965 anordnades en Diabetesdag under april månad. I en kommitté tillsatt av förbundsstyrelsen för diabetesdagen ingick förbundsordföranden fru Nancy Eriksson, hrr Kurt Eriksson, Kristianstad, Gunnar Engleson, Lund, Lennart Dahlström, Stockholm, samt förbundets ombudsman.

En pressmottagning anordnades i Karolinska sjukhusets bibliotek. Professor Rolf Luft informerade pressmännen om diabetesforskningen, överläkare Bo Andersson redogjorde för modern sjukhusbehandling av diabetiker och förbundets ordförande talade om diabetesförbundet. Det material (läkarartiklar och social upplysning), som förbundet ställde till pressens förfogande mottogs med enorm välvilja.

Som ett led i firandet av Diabetesdagen uppvaktade kommittén vidare socialminister Aspling med en rad krav på förbättringar av diabetikernas förhållanden. Uppvaktningen uppmärksammades också i TV samma dag.

Lokalföreningarna arrangerade bl. a. offentliga möten på Diabetesdagen, som fick mycket stor avslutning. Huvudmännen för sjukvården i hela landet uppvaktades samtidigt av kommittéer från resp. lokalföreningar. Vid uppvaktningen överlämnades en skrivelse från förbundet med krav på olika förbättringar av sjukvården för diabetiker. Skrivelsen innehöll 15 punkter med konkreta förslag bl. a. föreslogs möjligheter till fotvård för alla diabetiker under sjukhus-

vistelse, kostkonsulenter och kuratorer för diabetesbarn, tillgång till gymnastik och annan muskelaktivitet på sjukhusen m. m. Positiva svar på denna hemställan kan redovisas främst beträffande fotvård och kostkonsulenter.

Upplysningsverksamhet

Radioinsamlingen, som anordnades till förmån för Svenska Diabetesförbundet under våren 1965 måste tyvärr avbrytas på grund av inträffad naturkatastrof i Pakistan, för vars offer radioinsamlingen ställdes till förfogande. Insamlingen för Diabetesförbundet gav dock kronor 57.972 : 73, och till de många bidragsgivarna vill styrelsen rikta ett varmt tack. Radiohjälpens aktion och de programinslag om diabetes, som förekom, gav också till resultat, att många nya medlemmar tillfördes förbundets lokalföreningar.

För lokalföreningarnas medlemsvärning samt för gratisutdelning på sjukhusen har nr 6 av tidsskriften Diabetes gjorts till ett informationsnummer, som tryckts i 30.000 exemplar. Många nya medlemmar har använt sig av tidningens anmälningskupong för att ansöka om medlemskap.

I samarbete med AB Sunco i Södertälje har en ny upplaga utgivits av receptsamlingen »Äta gott utan socker». Receptsamlingen kostar 2 : — kronor, och vinsten går oavkortad till Diabetesförbundet.

Reseverksamhet

I samarbete med AB Trivselresor har Diabetesförbundet arrangerat

två resor till Italien under sommaren. Läkare (dr Grönberg) och sjuksköterskor (fru Grönberg och frk M.-L. Svensson) samt kontorschef Carl Modig har medföljt på resorna och lämnat resenärerna bistånd. Förbundet uttalar sin tacksamhet för deras medverkan. Diabeteskost har serverats på hotellet i Rimini och inalles har 120 personer deltagit.

Kosten på ålderdomshem

Svenska Diabetesförbundet har via sina lokalföreningar infordrat hundra veckomatsedlar för diabetiker som vistas på ålderdomshem. Då allt material ännu ej inkommit och bearbetats kan resultatet ännu ej redovisas.

Skatteavdrag

Förbundet har såsom tidigare utsänt en taxeringsbilaga för diabetiker. Bilagan som reviderats för året har utgått i ca 12.000 exemplar. I bilagan har intagits uppgifter från en utredning av kostnaden för diabeteskost jämförd med normalkost vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg. Av utredningen har framgått att diabeteskosten är ca 40 proc. dyrare på sjukhus och därför måste bli minst lika dyr i hemmet.

Vid behandling av en motion angående skatteavdrag för diabetiker uttalade sig riksdagen positivt (se bevillningsutskottets betänkande nr 22/1965).

Genom den kontakt som riksskattenämnden, med anledning av ett visst ärende, tagit med taxeringsintendenterna i hela landet torde också mer likartade förhål-

landen beträffande avdrag kunna väntas.

Hemställan till myndigheter

Till Rikspolisstyrelsen har hemställan gjorts om åtgärder vid omhändertagandet av diabetiker, som drabbats av insulinkänningar. Med anledning härav har Rikspolisstyrelsen meddelat att upplysning om diabetessjukdomens yttringar kommer att lämnas vid polisskolan. Vidare har tjänsteföreskrift om vad som bör iakttagas tillställts all polispersonal.

En skrivelse har sänts till Järnvägsstyrelsen med hemställan om att tågpersonalen måtte få kännedom om förbundets identitetskort och om åtgärder som bör vidtagas då resande drabbats av insulin- eller sockerkoma.

Hemställan har gjorts till Försäkringsinspektionen om rätt för diabetiker att få samma gruppivförsäkringar som övriga anställda. Av svaret på denna hemställan framgår att utredning pågår beträffande premier och anslutningsrätt.

Hemställan har gjorts till sjuksköterskeskolorna om att undervisning även måtte ges i användandet av de automatiska injektions-sprutorna.

Pressens Opinionsnämnd

Med anledning av en tidningsartikel i Svenska Journalen har Diabetesförbundet vänt sig till Pressens Opinionsnämnd och Medicinalstyrelsen och där påtalat överdriftiga artiklar om diabetesbehandling genom helbrägdagörelse.

Medicinalstyrelsen har i skrivelse till Pressens Opinionsnämnd biträtt förbundets mening. Ärendet är ännu icke avgjort.

Internationellt samarbete

Under året har en europeisk diabetesläkarsammanslutning bildats, som syftar till att skapa kontakt mellan diabetesforskare i Europa. I förbundet ingår bl. a. representanter för Svenska Diabetesförbundets läkarråd.

Förberedelserna för den internationella diabeteskongressen (IDF), som hålles i Stockholms Folkets Hus den 30 juli—4 augusti 1967, har fortskridit enligt de uppdragna riktlinjerna. Arbetsutskottet som utgöres av professor Rolf Luft, överläkare Bo Andersson, förbundsordförande fru Nancy Eriksson, bankdirektör Lennart Dahlström (kassaförvaltare) och ombudsmannen, har under året hållit 2 protokollförda sammanträden. Kongresskommittén består för övrigt av ledamöterna i förbundets läkarråd samt ordförandena i de nordiska ländernas läkarråd.

Gåvor och bidrag

Många gåvor har inkommit från enskilda personer, som velat stödja förbundets verksamhet. Från lokalföreningarna har bidrag influitt med tillsammans drygt 53.000 kronor. En annan stor post, närmare 10.000 kronor, är bidrag i stället för blommor vid avlidnas bårar.

Beträffande Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets forskningsfond och Svenska Diabetesförbundets hjälpfond hänvisas till särskilda

söta godare med

DRYGT

500 tabletter för mindre än 2 kr.

EKONOMISKT

100% rent kristallsackarin

1 tablett = 2 sockerbitar

En schweizisk kvalitetsprodukt

adaco ab

årsberättelser för verksamhetsåret.

Rikslotteriet 1965 gav en nettovinst av kronor 68.631: 21 förutom provisionen till föreningarna. Ansökan har beviljats för ett nytt rikslotteri 1966.

Jultieinsamlingen har under året inbringat 46.513 kronor, vilket är ett rekord. Jultian har utsänts till medlemmar, fackföreningar, företag och förmedlats av apotek. Till de många givarna vill styrelsen här rikta ett varmt tack.

Pappersinsamling har på grund av avsättningssvårigheter endast tidvis under året kunnat pågå och har inbringat kronor 13.962: 50.

Från Allmänna arvsfonden har bidrag erhållits med 70.000 kronor till inventarier och ombyggnad av Diabetesgården i Nordanede.

Statens Handikappråd

Under året har Statens Handikappråd bildats som ett samordningsorgan mellan staten och handikapporganisationerna. Staten utser ordförande och två av ledamöterna och inbjudna handikapporganisationer har utsett resten av styrelsen. Diabetesförbundets ordförande ingår i styrelsen för rådet.

Tidskriften Diabetes

Tidskriften har under året utkommit med 6 nummer. Upplagan som vid årets början var 10.100 har höjts till 10.800 exemplar. Decem-

bernumret utformades till ett informationsnummer och trycktes i 20.000 överexemplar för gratisutdelning på sjukhusen.

Redaktionskommittén består av fru Nancy Eriksson, frk Gunnel Rathsmann och hr Gunnar Engleson. Medicinska medarbetare är docent Gunnar Engleson, Lund, och med. dr Albert Grönberg, Vänersborg. Redaktör är jur. kand. Åke Roos. Beträffande ekonomin hänvisas till särskilt bokslut.

Slutord

Diabetesförbundet har under året tillförts ett stort antal nya medlemmar. Det stora flertalet diabetiker står dock fortfarande utanför vår organisation. Aldrig tidigare har förbundet kommit i blickpunkten som i samband med 1965 års Diabetesdag. Aldrig tidigare torde heller de lokala sjukvårdsmyndigheterna fått sådan kontakt med förbundet och dess lokalföreningars reformkrav för sjukvården som detta år. Aktionerna har krävt mycket arbete men torde säkerligen komma att ge resultat. Förbundet har också fått mottaga större ekonomiskt tillskott till forskningen och verksamheten för övrigt än någonsin förut. Till alla givare och medarbetare uttalar styrelsen ett varmt tack.

Stockholm den 23 april 1966

STYRELSEN

SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS BOKSLUT FÖR ÅR 1965

Ingående balansräkning den 1/1 1965

<i>Tillgångar:</i>		<i>Skulder</i>	
Kassa	510:—	Obet. forskningsanslag	47.364: 18
Postgiro. Förbundet	18.311: 24	Forskningsfonden	43.601: 94
» Ol. f. pass	502:—	Dispositionskonto	21.779: 76
Diabetesgården	170.909: 33	Källskatt	1.290:—
Fordringar		Konvalescenthemsfond	12.000:—
Forum	} 4.762: 93	Kapitalkonto	70.275: 26
Soc.m. Tidskrift			
Vem har vunnit			
Tidskriften Diabetes	1.315: 64		
	<hr/>		
	Kronor 196.311: 14		Kronor 196.311: 14

Vinst- och förlusträkning för år 1965

<i>Utgifter</i>		<i>Inkomster</i>	
Diabetesförbundets kansli		Medlemsavgifter	15.004: 50
Löner	34.993: 12	Jultian	46.513:—
Omkostn.	9.521: 49	Gåvor till förbundet	25.435: 50
Resor och tillh. kostnader ..	8.537: 33	Olycksfallspass	83:—
Övriga kostn. enl. spec. ...	80.923: 13	Brevmärket	1.032: 20
Avskrivn. av div. fordr. ..	1.223: 30	Tidskrifter o. dyl.	975: 42
Nettovinst	209.901: 35	Pappersinsamling	13.962: 50
		Varulotterier	3.092: 05
		Räntor	50: 45
		Bankräntor	2.585:—
		1964 års lotteri	72.431: 77
		1965 års lotteri	50.285: 85
		Arvsfonden	70.000:—
		Radion hjälpen	38.648: 48
		Världskongressen 67	5.000:—
	<hr/>		
	Kronor 345.099: 72		Kronor 345.099: 72

Utgående balansräkning den 31/12 1965

<i>Tillgångar</i>		<i>Skulder</i>	
Kassa	510:—	Obet. forskningsanslag	29.000:—
Postgiro	78.644: 64	Dispositionskonto	21.779: 76
Diabetesgården	193.650: 72	Källskatt	2.897:—
Fordringar		Konvalescenthemsfond	12.000:—
Forum	631: 28	Kapitalkonto	
Soc.m. tidskrift	200:—	Saldo 1/1 65 .	70.275: 26
Vem har vunnit	573: 30	Överskott 65	209.901: 35
Tidskr. Diabetes	12.207: 97		280.176: 61
Banker	59.435: 46		
	<hr/>		
	Kronor 345.853: 37		Kronor 345.853: 37

SPECIFIKATION AV OMKOSTNADER

	1963	1964	1965
Diabetesförbundets kansli	37.906: 42	35.970: 10	44.514: 61
Resor och tillhörande kostnader för			
Riksstämman	—: —	8.847: 60	—: —
Styrelsesammanträden	5.279: 55	6.554: 40	6.053: 83
Övriga resor	1.427: 50	1.998: 50	2.483: 50
	6.707: 05	17.400: 50	8.537: 33
Övriga omkostnader			
Nordiska Samarbetskommittén	466: 70	—: —	—: —
Ferievistelse Skattungsbyn	20.212: 02	—: —	—: —
» England	540: 45	—: —	—: —
Sommarläger i Nordanede	—: —	27.511: 18	21.565: 04
Vinterläger »	—: —	7.457: 77	8.240: 33
Uthyrningsverksamhet, Nordanede	—: —	—: —	914: 84
Kostnader för bild. av lokalföreningar	140: 40	1.222: 75	2.115: 89
Styrelsearvoden	2.925: —	2.515: 63	2.600: —
Revision och siffergranskning	428: 80	2.299: 60	2.900: —
Duplicering, skrivarbete, kontorsmateriel	1.383: 50	548: 53	1.094: 50
Porto, telefon, transporter, försäkringar	2.756: 19	1.177: 10	5.172: 82
Hyllningar och dylikt	227: 75	211: 25	—: —
Årsavgift till IDF	—: —	2.333: 09	—: —
Trycksaker, tidningar, böcker	3.838: 01	1.396: 28	3.036: 46
Kostnader för jultian	2.682: 33	4.402: 13	3.832: 23
» » brevmärke	1.517: 29	883: 75	225: 50
» » olycksf.pass	—: —	5.491: —	137: —
Pressurklipp	310: 70	—: —	—: —
Identitetskort	—: —	—: —	641: 70
Världskongressen 1967	—: —	62: 40	4.484: 15
Fastigheten i Nordanede, underhåll	—: —	543: 80	13.575: 17
ATP-avgifter	4.230: —	5.268: —	3.141: —
Talboksinspelning	—: —	—: —	725: —
Kostnader för diabetesdagen	—: —	—: —	2.542: 68
» » ferieresor till utlandet	—: —	—: —	3.793: —
Diverse	40: 70	833: 05	185: 82
Summa kronor	41.699: 84	64.157: 31	80.923: 13

SPECIFIKATION Å BANKTILLGODOHAVANDEN 31/12 1965

gemensamt för Sv. Diabetesförbundet, Forskningsfonden, Hjälpstiftelsen och Tidskriften Diabetes.

Bank	Motbok nr	Ränta	Kapital
Postsparbanken	325.810 Ser. C	—	61: 19
»	884.246 » C	—	2.580: 17
Skand. Banken	5222-25 172 49	8.081: 75	228.834: 24
Sv. Handelsbanken	6166 - 1796	6.292: 02	129.133: 89
Bankgiro			135: —
	Summa kronor	14.373: 77	360.744: 49
	<i>Räntefördelning</i>	<i>Kapitalfördelning</i>	
Sv. Diabetesförbundet	2.585: —	59.435: 46	
Forskningsfonden	10.900: —	284.915: 82	
Hjälpstiftelsen	750: —	11.876: 35	356.227: 63
Tidskriften	138: 77		4.516: 86
	Summa kronor	14.373: 77	360.744: 49

GUNILLA Drick-

Konc.saft

Ger 6 liter
Osockrad

APELSIN • VINBÄR • ÄPPLE • JORDGUBB • KÖRSBÄR

Koncentrerad saft
~~V~~~~E~~~~N~~-deklarerad:
 inget socker tillsatt!

TIDSKRIFTEN DIABETES BOKSLUT FÖR ÅR 1965

INGÅENDE BALANSRÄKNING DEN 1 JANUARI 1965

<i>Tillgångar</i>		<i>Skulder och eget kapital</i>	
Kassa	100: —	Sv. Diabetesförbundet	1.315: 64
Postgiro	3.324: 85	Forskningsfonden	110: —
Banker	4.378: 09	Kapitalkonto	6.377: 30
	<hr/>		<hr/>
Kronor	7.802: 94	Kronor	7.802: 94

VINST- OCH FÖRLUSTRÄKNING FÖR ÅR 1965

<i>Utgifter</i>		<i>Inkomster</i>	
Tryckningskostnader	40.922: 69	Personliga prenumeranter ..	4.575: 37
Redaktörsarvoden	5.707: 81	Kollektiva » ..	24.258: 50
Annonsprovisioner	5.444: 90	Lösnummerförsäljning	369: —
Diverse omkostnader	4.018: 76	Annonslikvider	16.221: 07
Pren. å diabetesband	83: —	Räntor	138: 77
	<hr/>	Årets underskott	10.614: 45
Kronor	56.177: 16	Kronor	56.177: 16

UTGÅENDE BALANSRÄKNING DEN 31 DECEMBER 1965

<i>Tillgångar och nettounderskott</i>		<i>Skulder</i>	
Kassa	100: —	Svenska Diabetesförbundet ..	12.207: 97
Postgiro	4.613: 96	Div. skuld. (felgir.)	1.260: —
Banker	4.516: 86		
Underskott	4.237: 15		
	<hr/>		<hr/>
Summa kronor	13.467: 97	Summa Kronor	13.467: 97

STIFTELSEN SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS FORSKNINGSFOND

Styrelsens årsberättelse för verksamhetsåret 1965

Styrelsen — bestående av samma personer som utgör Svenska Diabetesförbundets styrelse — har varit: fru Nancy Eriksson, ordf., hr Arne Lokén, kassaförvaltare, frk Gunnel Rathsman, hrr Walter Järild, Lennart Dahlström, Yngve Stranke, Bertil Nycander, Gunnar Engleson, Lars Westlund, Rickard Olsson, Karl-Erik Johansson, Rolf Carlsson, Per Köhlin, och Henry Eriksson. Suppleanter har varit hrr Björn Lindgren, Stig Sandberg, Hans Falcker, Eskil Jonsson och Kurt Eriksson.

Styrelsen har under året hållit

två sammanträden. Vid sammanträdet den 6 mars 1965 beslöt styrelsen — efter att ha inhämtat yttrande från Läkarrådet över inkomna ansökningar — utdela kr. 75.000: — enligt bifogade förteckning (bil. a).

Vid sitt sammanträde den 24 oktober 1965 beslöt styrelsen att ställa anslag till förfogande för vetenskaplig forskning intill ett belopp av kronor 75.000: — och att kungöra detta genom annonsering.

Beträffande stiftelsens ekonomi hänvisas till bifogade sammandrag (bil. b) av stiftelsens räkenskaper.

Stockholm den 23 april 1966

STYRELSEN

SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS HJÄLPFOND

Styrelsens årsberättelse för verksamhetsåret 1965

Styrelsen har bestått av följande personer: fru Nancy Eriksson, ordf., hr Arne Lokén, kassaförv., frk Gunnel Rathsman, hrr Walter Järild och Lennart Dahlström. Suppleanter har varit hrr Björn Lindgren och Stig Sandberg.

Stiftelsen har under året lämnat bidrag till 12 personer. Beträffande stiftelsens ekonomi hänvisas till bifogade sammandrag av räkenskaperna för året.

Stockholm den 23 april 1966

STYRELSEN

FÖRTECKNING ÖVER ANSLAG

för vetenskaplig forskning, utdelade vid sammanträde med styrelsen för
Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond den 6 mars 1965

<i>Lennart Angervall och medarb., Göteborg .</i>	8.000: —	Utbredning och karaktär av kärl- och parenkymlesioner i nervsystemet vid juvenil diabetes.
<i>Sven Brolin, Uppsala .</i>	2.000: —	Specificitetsstudier och karakteri- sering av hexokinasaktiviteten i le- vern och i pancreas exokrina och endokrina parenchym hos möss med congenialt hyperglycaemi och obesitas.
<i>Erol Cerasi, Stock- holm . . . . .</i>	10.000: —	Fortsatta studier över effekten av prolongerad glykosbelastning på plasmainsulin.
<i>Sven Carlström, Lund</i>	4.000: —	Undersökning av fettsyremetabo- lismen hos nyupptäckta, ej insulin- behandlade diabetiker under ar- betsförsök på ergometercykel.
<i>Lars Engström, Stock- holm . . . . .</i>	10.000: —	Studier av glykostolerans vid olika tidpunkter under normal gravidi- tet, graviditet vid diabetes mellitus, latent diabetes och prediabetes samt hos friska nyfödda barn till mödrar med avvikande glykostolerans.
<i>Sven-Erik Fagerberg o. medarb., Göteborg .</i>	2.000: —	Klinisk undersökning av hörseln hos unga diabetiker.
<i>Johan Gentz, Stock- holm . . . . .</i>	3.000: —	Undersökning rörande fettomsätt- ning hos barn till mödrar med dia- betes mellitus.
<i>Anders Jonsson, Göte- borg . . . . .</i>	10.000: —	Undersökning av immunologiskt bestämt insulin efter peroral glykosbelastning hos prediabetiker samt kärlförändringar i hudbiop- sier hos prediabetiker.
<i>Åke Nordén, o. med- arb., Lund . . . . .</i>	5.000: —	Fortsatta undersökningar av det genom Malmöhus läns diabetes- kampanj insamlade materialet av fall med glykosuri.
<i>Paul Ohlsén, Danderyd</i>	9.000: —	Studier över insulinsekretionen ef- ter pancreatit.
<i>Sigvard Pehrson, Göte- borg . . . . .</i>	7.000: —	Pre-diabetesundersökning.
<i>Jan Östman, Stock- holm . . . . .</i>	5.000: —	Sambandet mellan glykos- o. lipid- omsättningen vid diabetes mellitus.
	Kronor 75.000: —	

Bilaga b.

**Sammandrag av Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets forskningsfonds
räkenskaper för räkenskapsåret 1965**

Tillgångar den 1 januari 1965

Innestående i banker	211.981: 73
Fordran hos Svenska Diabetesförbundet	43.601: 94
	<hr/>
	Kronor 255.583: 67

Inkomster under år 1965

Gåvor från enskilda och föreningar	40.415: 95
I stället för blommor vid avlidnas bårar	9.639: 52
Återförande från förbundet av ej i anspråk tagna forskningsanslag	25.364: 18
Återbetalning av resekostnader till Toronto ..	2.452: —
Radiohjälpen, en tredjedel	19.324: 25
Bankräntor	10.900: —
	<hr/>
	108.095: 90
	<hr/>
	Summa kronor 363.679: 57

Utgifter under år 1965

Utdelade forskningsanslag	75.000: —
Kostnader för Torontokongressen	2.000: —
» » läkarrådet	1.427: 75
Övriga kostnader	336: —
	<hr/>
	78.763: 75
	<hr/>
	Nettobehållning 284.915: 82

Tillgångar den 31 december 1965

Innestående i banker	Kronor 284.915: 82
----------------------------	--------------------

**Sammandrag av Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets hjälpfonds
räkenskaper för räkenskapsåret 1965**

Tillgångar den 1 januari 1965

Innestående i banker	15.111: 35
----------------------------	------------

Inkomster under år 1965

Bidrag under året	705: —
Räntor	750: —
	<hr/>
	1.455: —
	<hr/>
	Summa kronor 16.566: 35

Utgifter under år 1965

Understöd till diverse personer	4.690: —
	<hr/>
	Nettobehållning 11.876: 35

Tillgångar den 31 december 1965

Innestående i banker	Kronor 11.876: 35
----------------------------	-------------------

Ni kan
själv laga
mycket gott
UTAN
SOCKER...

... ha alltid hemma

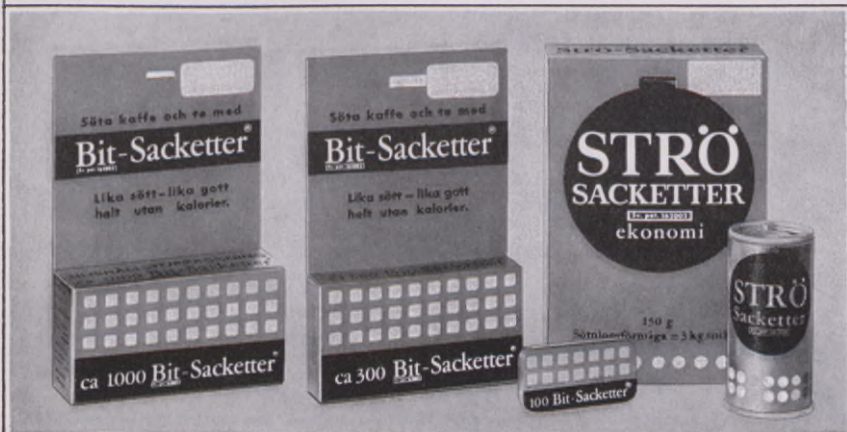
Strö-Sackerter®

till matlagning, efterrätter, sylt, saft etc.

och Bit-Sackerter®

till kaffe, te och andra drycker

- Ger ren sockersmak
- Lätta att dosera och använda
- Dryga
- Finns i olika förpackningar för skilda användningsområden.

Pröva nya frestande recept

ur samlingen "Äta gott utan socker" - drygt 80 sockerfria recept med angivna kalorivärden. Omfattar mat, efterrätter, bakverk, sylt, saft, konservering, djupfrysning m.m.

TILL SVENSKA DIABETESFÖRBUNDET
SKÖNVIKSVÄGEN 292, BANDHAGEN

Jag önskar erhålla receptsamlingen "Äta gott utan socker". 2 kronor i frimärken bifogas.

NAMN .....

ADRESS .....

POSTADRESS .....
(var god texta)

INSULIN *Vitrum*

Diabetes måste behandlas individuellt, med prövning från fall till fall. Ett av problemen är att välja rätt insulin-sort. Vitrums insulinserie erbjuder ett urval, som täcker behovet i varje enskilt fall. Den omfattar för närvarande

Insulin 40 IE

Insulin 80 IE

Deras effekt inträder inom 1 timme, är maximal 2—3 timmar och avklingar efter 6—8 timmar.

Insulin Special 40 IE

Detta insulin är också snabbverkande. Det är specialrenat och avsett för särskilt insulinkänsliga patienter.

NPH-Insulin 40 IE

Dess effekt inträder inom 1—2 timmar, är maximal 10—12 timmar och avklingar efter 28—30 timmar. NPH-insulin kan blandas i sprutan med vanligt snabbverkande insulin.

Zink-protamin-insulin 40 IE

Effekten inträder efter 4—6 timmar och avklingar efter 24—36 timmar.

Vitrum började tillverka insulin redan 1922. Den första produktionen har allt sedan dess varit tillräckligt för att täcka landets behov. Preparatens kvalitet har anpassats till den vetenskapliga utvecklingen. Alla preparat är beredda av rent, framställt i Vitrums moderna fabriker.

Vit

Göteborgs universitetsbibliotek

6000248875